SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 177. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 16, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 16-го ВЕРЕСНЯ 1992. Ч. 177. РІК XCIX.

Л. КРАВЧУК ЗУСТРІВСЯ З ПРЕДСТАВНИКАМИ ОПОЗИЦІЇ

Київ (УНІАР). — Тут у п'ятницю, 11-го вересня, Президент України Леонід Кравчук зустрівся з керівниками Української Республіканської Партії та інших політичних партій і організацій, які групуються навколо Руху й „Нової України".

На зустрічі обговорено такі питання: створення перехідного уряду реформ; кадрова політика, забезпечення життєдіяльности партії та громадських організацій, питання рівноправного доступу політичних сил до засобів масової інформації. До відома Президента, як співголови конституційної комісії, доведено думку присутніх про вади проєкту конституції України. Відверта розмова, на думку учасників зустрічі, була конструктивною і тому всі погодилися періодично проводити такі зустрічі і в майбутньому.

В той самий день Президент Л. Кравчук провів засідання Державної Думи. У пленарному засіданні взяли участь члени Кабінету Міністрів, керівники установ і бюр. Обговорені питання про взаємодію і розмежування уповноважень між органами законодавчої та виконавчої влади. Учасники засідання констатували, що сьогодні рівень розмежування влади не відповідає зростаючим потребам активного втручання держави у розв'язання проблем прав людини та їх забезпечення, формування ринкових відносин, соціяльного захисту громадян, державотворення і міжнародних відносин.

Ухвалено постанову про розмежування уповноважень і відповідальність органів законодавчої і виконавчої влади.

ПРИВАТИЗАЦІЯ ПОЧНЕТЬСЯ ЗА ДВА МІСЯЦІ

Київ (УНІАР). — Тут в суботу, 12-го вересня, відбулося чергове засідання Координаційної Ради з питань економічних реформ. Виконуючий обов'язки голови Фонду Державного Майна України Вадим Васильєв у своїй доповіді відзначив, що масова приватизація почнеться через півтора-два місяці. З цією метою Кабінет Міністрів приготував близько 40 актів, які уточнюють механізм приватизації, в першу чергу механізм викупу державного майна.

Для запровадження векслів Кабінет Міністрів доручив міністерству економіки, міністерству фінансів та Національному Банкові України організувати навчання працівників економічних служб міністерств і бюр, Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопільської Міських Рад, державних адміністрацій з питань застосування векслів у господарському обігу. Передбачено також негайне виготовлення форм векслів і видання збірника документів нормативного характеру з обігу векслів.

Акціонерно- Комерційний Банк „Україна" спільно з Промбудбанком та Укр - соцбанком мають намір відкрити 10—15 своїх філій у Росії, передовсім на Далекому Сході та Кубані. Відділи банків мають стати своєрідними коридорами між українськими та російськими підприємствами. На території Росії діє лише один відділ українського банку, в той час, як в Україні діє понад 20 відділів російських банків.

ЦІНИ В УКРАЇНІ ЗРОСТАЮТЬ

Київ (М. Муратов). — Тут 8-го вересня на президентській нараді Леонід Кравчук констатував поглиблення економічної кризи в Україні та закликав Верховну Раду і Кабінет Міністрів рятувати економіку спільно.

Причинами економічного спаду Президент Кравчук вважає: несприятливу для України структуру її економіки, коли вивіз товарів переважає ввіз; надання підприємствам кредитів, з яких вони пізніше платять податки, відсутність реґулювального впливу на державні підприємства , які насправді зовсім „не є державними, а невідомо якими", платня багатьох директорів у кілька разів перевищує платню Президента, хоч існує постанова Верховної Ради про недопустимість такої ситуації. І, звичайно, однією з причин спаду економіки Президент вважає відсутність спільного курсу Уряду і Верховної Ради України, дії яких він порівнює з лебедем, раком і щукою, бо дістається і йому Президентові. Така ситуація ставить незалежність України під загрозу. На його думку, Уряд України має бути серйозно реформований, а Верховна Рада повинна якнайшвидше ухвалити Конституцію і закон про нові вибори.

Тим часом в Україні посилюється діяльність політичних партій. На думку керівників Руху, ця активність ще більше посилиться після очікуваного підвищення цін на пальне, що викличе загальний стрибок цін. У серпні на більшості території України ціни були такі: бензина — 20 купонів за літр , помідоровий соус — 123 куп. за кілограм, свинина — 170 куп./кг., яловичина — 140 куп./кг., сало — 130 куп/кг., кури — 250 куп. за штуку, гуси — 400 куп./шт., качки — 350 куп./шт., індики — 1,500 куп./шт., олія — 80 куп. за літру, сметана — 160—180 куп. за кг., сир — 180 куп. за кг., масло 300 куп./кг., молоко — 60 куп./літра, картопля — 20 куп./кг., цибуля — 30 куп./кг., кавун — 25 куп. кг., диня — 35 куп./кг., виноград — 50 куп./кг., персики — 50 куп.кг., абрикоси — 40 куп./кг., сливи — 150 куп. за відро, помідори — 35 куп./кг, мед — 400 куп./кг., яйця — 30 куп. за десять штук.

На Сумівщині 6-го вересня зі складу колгоспу Бобрицький хтось викрав 64 мішки з цукром вагою 3,200 кг. Ведеться розшук. В багатьох селах і на приватних заміських ділянках злочинці в сутінках викопують на чужих городах картоплю та іншу городину, або викрадають уже викопану з льохів. А в Росії нічні набіги на чужі городи так поширилися, що селяни і дачники постворювали загони і охороняють по черзі свої ділянки. Вже відомо кілька випадків загибелі грабіжників, у яких стріляли з мисливських рушниць. На допомогу міліції громадяни розраховувати не можуть, бо існуючі закони не передбачають ніяких покарань за дрібні крадіжки. Затриманих відразу ж випускають. Наприклад, якщо жінка-інвалід протягом року заощаджувала гроші, за які наймала помічників обробити ділянку, щоб мати за що пережити зиму, то вона лишається без грошей і без картоплі, яку викопали і продали чи сховали злочинці. Жінку закон не захищає, а злодії продовжують грабувати чужі городи.

ПАНЕЛЬ В НЮАРКУ

Нюарк, Н. Дж. — Товариство Українських Інженерів Америки, Відділ Ню Джерзі, влаштовує панель на тему „Найновіші події в Україні", на якій виступлять очевидці, які щойно повернулися з України — д-р Богдан Бурачинський, голова Координаційного Комітету Допомоги Україні, Євген Стахів, заступник голови УАКРади, та О. Шевченко. Панель відбудеться у суботу, 19-го вересня, о год. 5:30 вечора в залі церкви св. Івана Хрестителя, Сенфорд авеню в Нюарку. Запарковані на церковній площі авта охоронятиме поліція.

У Москві викрадають людей

Москва. — У столиці Росії, ніби змовившись, кілька груп шантажистів спробували або здійснили спробу викрадення заможних людей. Так, наприклад, співробітника акціонерного товариства невідомі насильно завезли в авті і як закладника тримали в його помешканні. Викрадачі вимагали „відкупних" три мільйони рублів. Жертву тримали в кайданах і періодично били металічною пакою.

При його звільненні міліція затримала двох шантажистів: 24-річного інженера акціонерного товариства у справах міжнародного туризму і 36-річного безробітного з Харкова, який раніше неодноразово був судимий.

Другим, якого тероризували, став 22-річний менаджер Асоціяції зовнішньоекономічного і ділового співробітництва. Від нього невідомі, погрожуючи вбивством, вимагали 5,000 дол. Співробітники Фрунзенського районного управління внутрішніх справ Москви разом з управлінням у справах боротьби з бандитизмом і тероризмом міністерства внутрішніх справ Азербайджану при одержанні

(Закінчення на стор. 3)

Голова Верховної Ради України І. Плющ зустрінувся з Р. Чейні

Вашінґтон (УНІАР). Перебуваючи з офіційними відвідинами в ЗСА, голова Верховної Ради України Іван Плющ і супроводжуючі його особи, зустрілися з секретарем Департаменту оборони З'єднаних Стейтів Америки Ричардом Чейні.

Розмова відбулася в дружній атмосфері. І. Плющ підкреслив у розмові, що ракетні комплекси, розташовані на території України, є її власністю і їх вевезення для знищення до іншої країни є недоцільним. В тім ліквідація такої зброї ставить проблему надання Україні відповідної фінансової й технічної допомоги.

Відбувся також обмін думками про необхідність підписання відповідної угоди між Україною і ЗСА про контролю за режимом використання стратегічної ядерної зброї до її остаточної ліквідації. ЗСА, зазначив американський секретар оборони, готові взаємодіяти на рівноправній основі з усіма ядерними партнерами. На прохання Р. Чейні І. Плющ поінформував його про ситуацію в Україні. Він підкреслив, що Україна твердо стоїть на шляху впровадження радикальних економічних реформ.

Голова Верховної Ради України також мав зустріч з керівництвом Світового банку розбудови і реконструкції, під час якої обговорювалися можливості надання Україні кредитів та експортної допомоги у структуральній перебудові економіки.

І. Плющ та члени парляментарної делеґації України зустрілися зі спікером Палати Репрезентантів Томасом Фолі та обговорили з ним питання поширення зв'язків між Верховною Радою України і Конґресом ЗСА.

Під час зустрічі української парляментарної делеґації з секретарем Департаменту оборони ЗСА Р. Чейні обговорювалися проблеми співробітництва між Україною і З'єднаними Стейтами Америки у військовій галузі, зокрема у зменшенні стратегічних ядерних озброєнь, демілітаризації та перебудови оборонної промисловости. Плющ заявив, що договір про зменшення стратегічних ядерних озброєнь займе одно з пріоритетних місць у порядку денному наступної сесії українського парляменту, яка відкрилася вже 15-го вересня.

Разом з тим І. Плющ підкреслив, що Україна зацікавлена в одержанні міжнародних ґарантій своєї національної безпеки, зокрема після ліквідації ядерної стратегічної зброї на її території. Р. Чейні заявив, що ЗСА трактують Україну як рівноправного партнера і виступають за встановлення та розвиток прямих контактів з нею у всіх галузях, в тому числі і у військовій сфері.

І. Плющ запросив Р. Чейні відвідати Україну в офіційному характері.

МІНІСТРИ ЕС ТУРБУЮТЬСЯ НАПЛИВОМ ЕМІҐРАЦІЇ ЗІ СХОДУ

Лондон, Великобританія. — Агентство Ассошіейтед Пресс повідомляє, що в Лондоні, столиці Великобританії, відбулася дводенна зустріч міністрів закордонних справ членських країн Европейської спільноти. Головною темою під час конференції була проблема втікачів з колишньої Югославії й інших країн Східньої Европи та колишніх республік СССР на Захід.

Хвиля еміграції з Боснії і Герцеґовини дослівно створили не тільки економічні труднощі в Німеччині, але й політичну кризу та вибух населення проти еміґрантів, хоч вони Бога духу винні — навпаки вони стали жертвою неясної, нерішучої і неплянованої політики сімох великодержав, які розпочали поширювати ідею нового миру на Сході, але у цьому процесі, не маючи спрецизованого політичного пляну, вони (західні потуги) самі розгубились і почали тенденційно розв'язувати існуючі конфлікти так, щоб у якийсь спосіб зберегти престиж „великої Росії". Політичні спостерігачі й аналітики кажуть, що в цьому винні не тільки Вашінґтон, але також Лондон, Бонн, Париж, Рим й поодинокі лідери великодержав.

Це замішання, а в деяких випадках хаос, використали в Німеччині скрайньо-праві елементи, чи неонацисти, як їх називає американська „велика преса", які виступили, за підтримкою населення, повною силою проти еміґрантів, в першу чергу азійців, жертвою яких впали також інші втікачі, зокрема нові з території колишньої Юґославії.

Тому, що уряд Великобританії відповідає за керівництво Европейською спільнотою, на її адресу посипались обвинувачення, що вона досі не прийшла з жодним пляном розв'язки проблеми втікачів і не надала Німеччині конкретну допомогу. Навпаки, міністер закордонних справ Великобританії Даґлес Герд, прилучившись до пересічної товпи заявив, що конфлікт проти еміґрантів викликали „націоналістично настроєні елементи в Німеччині", вплив яких поширився також на Британію і Францію та інші країни. Крім того він підкреслив, що його країна не може ризикувати і прийняти більшої кількости втікачів, щоб не повторились події з 1960-70 років, коли збільшувалась еміґрація до Великобританії з країн Коммонвелту, викликавши тим самим ріст неофашизму і бурхливі демонстрації населення.

В кореспонденції АП говориться і про те, що найлегшим способом позбутися проблеми неофашизму в Німеччині було б прийняття законів про обмеження в'їзду втікачів до тієї країни, але така розв'язка не є корисна для еміґрантів і негуманна взагалі.

Гельмут Коль, канцлер німецького уряду, вже заповів про введення нових еміґраційних законів, бо в противному випадку його уряд мусів би зрезиґнувати під тиском опозиції і виборців. Міністри прийняли пропозицію ЗСА підтримати Боснію і Герцеґовину. ЗСА пропонують заборонити всякі перелети літаків через ці республіки і бльокаду достави зброї для усіх сторін. Кореспондент АП й інші представники засобів масової інформації сумніваються чи це стримає гін сербських націоналістів, які не зацікавлені закінченням конфлікту в колишній Юґославії.

У СВІТІ

ПРАВЕ КРИЛО Народного фронту Молдови, метою якого є об'єднання країни з Румунією, виступило з гострою критикою президента Мірчі Снігура, називаючи його „лідером національної партократії". Фронт стверджує, що президент Молдови, застосовуючи комуністичні методи, таємно бореться проти нації і перетворює Молдову у протекторат російської колоніяльної імперії. Під приводом дотримання прав національних меншин некорінні нації продовжують зберігати своє привілейоване становище. Народний фронт вважає, що приєднання Молдови до Співдружности Незалежних Держав поставило республіку в політичну і економічну залежність від Росії.

В ПЕРУ СИЛИ БЕЗПЕКИ заарештували лідера марксистсько-маоїстської організації „Сяюча стежка" Абімаеля Ґузмана. Згідно з підрахунками урядових служб, терористична діяльність Ґузмана заподіяла країні шкоди на 22 біл. дол. Боротьба з „Сяючою стежкою" забрала з обох боків 25,000 осіб. Ґузмана чекає воєнний трибунал і, найбільш ймовірно, довічне ув'язнення. Цікаво, що він ентузіястично привітав загибель Совєтського Союзу, вбачаючи в колишньому московському керівництві, як і в теперішньому пекінському, „зрадників інтересів робітничих і селянських мас".

НАПРИКІНЦІ МИНУЛОГО тижня суд німецького міста Ростоку засудив декількох погромників, котрі нападали на мешкання чужинців-втікачів. Вироки — 9 місяців тюрми, або рік позбавлення волі умовно. 32 молодих неонацистів, що були активними учасниками погромницьких подій у Ростоку, ще перебувають під слідством.

У ВІРМЕНІЇ ЗААРЕШТОВАНО керівників державної летунської компанії республіки Дмитрія Атбашяна, Ґарнука Мірзояна, Альберта Амбарцумяна, Рафіка Малконяна і Ованеса Мірірджаняна. Було також розвброєно службу летунської безпеки, працівники якої звинувачуються у хабарництві і рекетерстві.

КИТАЙСЬКЕ АҐЕНТСТВО Сіньгуа повідомило, що Пекін відповість аналогічною акцією, якщо ЗСА підвищать тарифи на китайські товари. В минулому році американський експорт у Китай становив 4 біл. дол., однак торговельний баланс різко перекосився на користь Китаю, тому ЗСА в серпні ц. р. заявили, що вимагають полегші для доставки американських товарів на китайський ринок. У випадку відмови Вашінґтон підвищить тарифи на довгий список китайських товарів, в тому числі на взуття, дитячі забавки, побутову екектроніку.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ в Неаполі і Римі заарештовано двох керівників італійської мафії — Карміне Альфієрі і Франческо Канідзаро, з іменами яких пов'язані десятки кривавих злочинів. За декілька днів до того поліції вдалося також заарештувати одного з лідерів сицилійської мафії — Рафаеля Стольдера і Джюзеппе Мадоніо, якого підозрюють у вбивстві суддів Джіованні Фальконе і Паольо Борселліно. Тепер на Сицілії всі поліційні сили спрямовано на розстеження злочинців мафії.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ з тюрми поблизу індійського міста Бокаро серед білого дня втекло 93 особливо небезпечні злочинці. Поліція стейту Біґар, тієї ж ночі **алярмово післана на розшук втікачів, затримала тільки 16 бандитів. Пошукова акція продовжується.**

В АМЕРИЦІ

АМЕРИКАНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ Федерального авіяційного управління (ФАА) перебувала в Києві та провела цілий ряд зустрічей з управлінням Української Цивільної Авіяції, українських летунських ліній, летовища „Бориспіль" і в Інституті інженерів цивільної авіяції та авіяційної промисловости. Обидві сторони обговорювали можливості майбутньої співпраці між ФАА та керівництвом Української Цивільної Авіяції. Американська делеґація зустрілася з амбасадором ЗСА в Україні Романом Попадюком та коротко ознайомила його з змістом розмов, проведених під час зустрічей. Під час розмови з амбасадором ЗСА делеґація зазначила, що у неї залишилися дуже добрі враження від зустрічей у Києві та висловила бажання продовжувати започатковану співпрацю з керівництвом Української Цивільної Авіяції.

У НЕДІЛЮ, 13-ГО ВЕРЕСНЯ, військові літаки впродовж цілого дня приземлялися на летовищі гавайського острова Кауаї з конечною допомогою потерпілим від гурагану „Інікі", який нищівною стихією пронісся крізь цей тропічний казковий острів. На острові 55,000 мешканців та тисячі туристів залишилися без основних предметів щоденного життя — води, енергії та інших конечностей. Біля 8,000 осіб залишилося без даху над головою. Речниця Федерального керівництва наглої потреби Лінда Сакія сказала, що гураган „Ініки" був такої ж сили, як „Андрю" на Фльориді. Він цілковито знищив урожаї горіхів „Макадемія", що є головною опорою економіки острова, та систем постачання води і енергетики. На думку Л. Сакії та інших офіційних чинників, щоби наладнати тільки ці дві останні та конечні для жителів системи, забере найменше кілька тижнів.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ асигнування фондів завдала важкого удару плянам президента Джорджа Буша коли минулого тижня вирішила відкинути його пропозицію про відбудову військово-летунської бази „Гомстед", котру на Фльориді дуже пошкодив гураган „Андрю". Це потягнення Сенатської комісії було великою несподіванкою для Уряду і викликало гостру реакцію Білого Дому, спрямовану на підкреслення ще одної перепони зі сторони Конгресу. Це вже друге відкинення Конгресом пропозиції Президента, бо не зважаючи на обіцянку президентського вето Палата Репрезентантів схвалила законопроект про 12-тижневі неплатні відпустки для працівників у випадку хвороби, народин чи інших родинних нещасть без можливости втрати праці. Аналітики уважають, що ці політичні маневри у передвиборчому часі можуть погано відбитися на долі обидвох партій.

КОЛИШНЬОГО КЕРІВНИКА поштового уряду Палати Репрезентантів 10-го вересня оскаржено в конспірації з урядовими чинниками у „вживанні поштових послуг для висилки особистих і виборчих матеріялів", включно з інкасованням чеків працівникам Палати Репрезентантів.

Одержимий кобзар

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Про Володимира Горбатюка наш щоденник писав вже двічі, то ж коли він приходить із своїм приятелем і ентузіястом кобзарського мистецтва Миколою Чорним до редакції, ми вже маємо достатньо інформацій про нього та знаємо, що він стоїть перед першою своєю концертовою поїздкою по ЗСА і Канаді.

Але ось він сидить перед нами і коли слухаємо його вияснень про те, як він розуміє своє завдання кобзаря, то видається нам, що це вже не людина музично обдарована, що опанувала якийсь інструмент, а одержимий кобзар, який свою ролю розуміє куди ширше — просто, як спосіб життя, як свого роду покликання.

Коли ми незручно згадуємо на початку нашої розмови зустріч із одним з найкращих здається знавців і творців бандур проф. Василем Герасименком, якого ми мали щастя відвідати у робітні у Львові, наш гість відразу з певною легковажністю каже нам, що „для бандуриста метою є заграти, а у кобзаря — його спів із кобзою — це спосіб життя".

В. Горбатюк в часі виступу в українській амбасаді у Вашінґтоні 24-го серпня. Ліворуч амбасадор О. Білорус, праворуч М. Чорний.

І тут В. Горбатюк дуже точно вияснює, що на його думку є завданням справжнього кобзаря, до яких він себе зараховує.

Кобзарі, на його думку, це люди, які покликані на те, щоб виконувати певну післанницьку роботу в українському народі. Кобза — це засіб контакту з людьми і можливість на них вплинути. Не диво, що Хмельницький, Залізняк мали своїх „придворних" кобзарів, які своїми виступами, співом при звуках кобзи могли витворити відповідний настрій серед народу. Він пояснює нам, що кобзарство виводиться ще від дохристиянських часів, а дійшло свого найвищого рівня, коли кобзарі брали участь у козацьких походах і гайдамацьких повстаннях. Вони мали свої питоменні звичаї та навіть окрему мову т.зв.

(Закінчення на стор. 3)

Н. ПЕТРЕНКО В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Український Народний Дім та Окружна Управа Союзу Українок Америки в Ню Йорку влаштовують виступ заслуженої артистки України, солістки Кримської філгармонії, голови Союзу Українок Ялти Надії Петренко-Матвійчук, який відбудеться у неділю, 20-го вересня, о год. 2-ій по полудні у великій залі Українського Народного Дому, 140—142 Друга авеню в Ню Йорку. У програмі: коротка інформаційна доповідь про українців в Криму, мистецький виступ. Акомпаньюватиме лавреат міжнародного конкурсу піяністів у Парижі Володимир Винницький. Дохід з імпрези призначений на будову музею **Лесі Українки в Ялті.**

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Продаж зброї, праця і президентські вибори

Президент Джордж Буш має цю перевагу у виборчій кампанії над своїм суперником Биллом Клінтоном, що може розпоряджати державними фондами і може переводити такі державні торговельні трансакції, які дають негайну користь, коли Клінтон може тільки давати обіцянки на майбутнє. У минулому тижні Буш проголосив, що він погодився на продаж бомбардувальників Тайванові на суму 6 біл. дол та Савдійській Арабії на суму 9 біл. дол. За інформаціями „Ню Йорк Таймсу" з 12-го вересня ц. р. продаж зброї Америкою заприязненим країнам досягла 23 більйони. Конґрес має затвердити (або відкинути) ці трансакції, але не може в теперішній ситуації відкидати пропозиції Президента, які сполучені із поважним зростом праці у фабриках зброї. Так само не може відкинути пропозиції Буша на кількабільйонові субвенції на відбудову поруйнованої ґураґаном частини південної Фльориди. Все ж, Конгрес з його демократичною більшістю не затвердив дотепер і ледве чи затвердить за свого урядування тридержавного торговельного договору = Америки, Мехіко і Канади, — дармащо той договір відкриває шлях для створення десятків тисяч варстатів праці і повинен дати велику користь американській закордонній торгівлі.

Кожний продаж зброї Савдійській Арабії викликає застереження від Ізраїля. Тому разом із повідомленням про цю останню трансакцію прийшло запевнення Бушем, що Ізраїль все одно має мілітарну перевагу над арабськими країнами Близького Сходу. Зрештою, теперішні ізраїльсько-арабські переговори ворожать покращання ситуації на Близькому Сході: новий прем'єр Ізраїля Їцак Рабін погоджується вже на звернення Сирії частини окупованої верховини Ґоляна і йдуть на цю тему торги. Савдійська Арабія не купує новітніх літаків-бомбардувальників у зв'язку з ворожнечею з Ізраїлем, тільки з остраху перед Іраком, його президент Саддам Гуссейн є вічною небезпекою для інших арабських країн (це одна з великих помилок Буша, що передчасно закінчив війну і залишив Гуссейна при владі, а також з остраху перед Іраном, яких останніми вістками — закуповує в комуністичному Китаї і Росії складові частини для будови атомової зброї. Усі протести й заходи ЗСА та НАТО не мають ніякого позитивного наслідку.

Хоч у Америці економічна ситуація дещо поправилася, на що вказує реакція біржі, проте безробіття не меншає і воно є осередком виборчої президентської кампанії. Билл Клінтон здобув собі перевагу в широких колах суспільства саме тому, що ввесь час атакував Уряд Буша за спричинення економічної кризи, за байдужість супроти неї та невміння оздоровити відносини. Це промовляло краще, як апель Буша до зберігання здорової родини. Щойно в двох останніх місяцях перед виборами — Буш почав промовляти про економіку, атакувати Конґрес за легковаження його проєктів з ділянки економіки та про реальні засоби — створити більше варстатів праці. Таким чином згаданий продаж зброї тісно пов'язаний з президентськими осінніми виборами.

Чи воно поможе Бушеві в очах виборців — покаже дуже недалека майбутність. Все американське суспільство таке втомлене цими виборами чи пак однорічною підготовою до них, що всі мріють, щоб прийшов уже перший вівторок у листопаді, в якому за Конституцією мають відбутися загальні, рівні і тайні, але не безпосередні вибори нового президента: виберуть його електори і тепер іде боротьба за здобуття стейтів з їхніми електорами.

ПРЕЗИДЕНТ РОСІЇ Боріс Єльцин пообіцяв президентові Південної Кореї Ро Де У передати матеріяли, що стосуються знищення совєтським воєнним літаком корейського пасажирського „Боїнґа" і загибелі 269 його пасажирів і членів залоги. Особливе зацікавлення світової громадськости викличе так звана „чорна скринька", що містить розмови корейських летунів під час нападу совєтських джетів. Як відомо, совєтська сторона декілька днів мовчала про цю варварську акцію, а потім виступила **з безглуздими вигадками про „шпигунство проти СССР".**

Микола Бараболяк

ПИТАННЯ ІРАКУ І БОСНІЇ

II

Другий пункт іриденти проти Саддама це південні терени країни. Там живуть такі ж араби самі як довкола Багдаду, в Кувайті, чи в Саудійській Арабії — але вони шіїти. Різниці між сунні і шіїтами можна порівняти також з такою ж як між нашими католиками і православними. Як між тими християнами суперечка про наслідника Христа на землі, так і між мохаммеданами йдеться про те, котрий правдивий „каліф". В Іраку, і не тільки в Іраку, сунні — населення більш софістиковане. Шіїтське — фанатичне, взором чого може бути Хомейні.

У часи 8-річної війни між Іраном й Іраком, яка закінчилась пермир'ям тому чотири роки, шіїтські лідери Ірану ширили іриденту проти суннівського проводу в Іраку. Саддам мусів вести війну не тільки проти Ірану, але й невтралізувати саботажі своїх шіїтів. Це очевидно відбувається донині, на тих „національний зрадниках". В час кувайтської акції ЗСА намагались використовувати той сам шіїтський фактор з метою повалити Саддама. Не можна мати сумніву, що таке саме ширення ворохобні серед шіїтів проходить нині теж із ініціятиви з ЗСА з метою підірвати авторитет Саддама. Шіїти живуть компактно у долішньому межиріччі рік Евфрат і Тигр та на правому березі Аат аль-Араб (так зветься ця ріка від місця де Евфрат і Тигр зливаються в одне річище). **З уваги на мокрий терен Саддам уживав там теж летунство для приборкання шіїтської іриденти. Погроза зістрілювати на тому терені іракські літаки має успіх. Партизани можуть діяти більш безкарно. Але Саддам має там мати щось 6 дивізій. Та останніми днями Буш загрозив, що вжиє теж американське летунство проти сухопутніх військ. Акції Буша вказують виразно, що його метою не є допомогти шіїтам визволитись від центрального суннівського правління в Багдаді, що мало б завершитись їх якоюсь незалежністю, бо він постійно підкреслює, що він за ненарушеністю державної цілости нинішнього Іраку, а тільки, щоб „дістати" Саддама. Готує Буш нову військову затію, щоб ще до часу виборів „побити" Саддама? На таке подобає. Але чи це розумно?**

У казусі Боснії Буш усіми силами боронить Америку перед можливістю воєнної інтервенції сухопутніми силами на тому терені. Діяв він теж второпно, коли не допустив до того, щоб американські війська переслідуючи сили Саддама, запустились були до Багдаду. Жертв отих не можна було б простити. Але кола, які є заінтересовані у повному знищенні іракського арабського воєнного потенціялу, „цвіркають" тепер Бушеві у вічі, що його перемога у кувайтській війні — неповна, що Саддам перетриває його на президентському пості... Середовища, які його нацьковують, не беруть до уваги те, що коли б ЗСА застосували були супроти Іраку економічні санкції, як це йому второпні політики спершу дораджували, надія на „викінчення" Саддама була б певніша, як погляда, що іракці втомлені проводом Саддама, самі зліквідують його. Два роки тому народ Іраку втратив під бомбами чи не до 100,000 люду. Коли в масах не було ще за великої ненависти до ЗСА, нині, мабуть, вона переважує навіть страх і важкі умови життя. Тож не розумно є далі погрожувати Іракові, понижувати народ всякими комісіями, коли видимо, що Ірак знесилений, до аґресії на десятиліття нездатний, а у власному розумінні дуже покривджений. Не треба теж забувати — повторюю — що народ Іраку — це нащадки тих, які чи не 5,000 літ тому створили державну систему відому як Мезопотамія, та що династія їх предків аббасидів володіла в VIII сторіччі теренами, які сягали Европи... Араби — народ гордий і пам'ятає... Тож не таке то просте це іракське питання, як його прецизує Буш. На всякий лад бачити його за Бушем у світлі „чорне-біле" мабуть некорисно і не годиться. На всякий випадок все вказувало б на те, що ціла акція з літаками над південним Іраком має на меті засвідчити перед виборами, що Буш великий полководець, коли не такий удалий господарник...

Як не вкладається в категорії „чорне-біле" іракська проблема, так не годиться теж підходити подібно до питання Сербія-Боснія. Як Саддам, так і лідер боснійських сербів Караджич, є без сумніву аґресором з точки бачення міжнародного права. Він намагається насильно, збройно, міняти існуючі політичні конфіґурації. Можна вважати сербів кривавими наїзниками найслабших хорватів мохаммедан. Годі сербів виправдувати. Але все ж треба мати теж для їх дій деяке зрозуміння. Ось чому:

Закінчення буде.

Валентина Юрченко

Мрія японця Шіро Аокі

Маленький, елеґантний Шіро Аокі з професійною чемністю привітно усміхнувся до нас, коли ми всією родиною, біля десятка осіб, з цікавістю розглядали зовнішню архітектуру, а потім і внутрішнє обладнання ориґінального японського ресторану „Ґашо". Назва ця, власне, походить від стилю його архітектури — високо вивершеного трикутником даху, а японське слово „ґашо" означає „руки складені в молитві". Все те можна було прочитати на меморіяльній дошці перед входом до ресторану, але наша цікавість вела нас далі, бо досить мало знаємо про Японію, її історію та стиль життя. І дещо про це ми й довідалися, поєднавши обидві користі — і пізнання, і смачність японської їжі.

Японець Шіро Аокі, живучи довший час в Америці, завжди мріяв знайти й привезти сюди автентичну японську хату, щоб американці могли пізнати дещо з історії й культури його рідного народу. Цей тип будівлі „ґашо" зберігся лише в одній місцевості Японії, в горах Гіда, що відомі, як „японські Альпи", а сама територія, розташована близько міста Такаяма, є ніби посестрою Денверу в Кольорадо. Але спершу трохи історії.

Понад вісім століть тому в Японії було два великі і сильні родові клани самураїв-войовників, — один мав назву Гейке, а другий — Ґенджі. Саме в той час у країні розгорілася громадянська війна й тоді менші клани самураїв, щоб захиститися від заглади, ставали по боці то одного, то другого сильного клану. Криваві битви тривали майже 50 років і, нарешті, переможцем вийшов клан Ґенджі. Решта вцілілих самураїв Гейке, що їм приклеїли принизливу назву „Очімуша", тобто „подолані", ізолювалися в горах Гіда, де побудували собі фармерську хату типу „ґашо" з дуже міцної японської сосни, скріпивши будову дерев'яними кілочками й оперізавши її бичівками, сплетеними з рижової соломи. На ті часи це була міцна конструкція, яка малощо не дорівнювала теперішній металевій. І не було в ній жодного металевого цвяха! Високий дах будівлі у формі шпичастої арки символізував молитву самураїв до Неба, що володіло землею і людиною. Плекаючи свою мрію, Шіро Аокі заглибився в історію рідного народу й неодноразово подорожував до Японії, до місцевості Такаяма, в пошуках ориґінальної хати „ґашо". І йому пощастило — в 1965 році, в північній частині гір, на плято оточеному терасами, натрапив він на покинуту, понад столітньої давности селянську хату „ґашо", зарослу бур'янами, що доживала віку, замрячена сивими туманами японських „Альп".

— Ось це те, що мені потрібно! — з радістю вигукнув Шіро Аокі. Але то був тільки початок — до здійснення його мрії було ще далеко, бож треба було перевезти в цілості древню бабусю-хатину аж до Америки! Це й був справжній інженерний подвиг — майстри-фахівці старовинних будівель зібралися з цілої Японії, пропонуючи свої проєкти й послуги. Вирішили розібрати стару хатину по частинах і перевезти її спочатку на ранчо, біля Токіо, щоб трохи „відмолодити" бабусю. Тут і взялися майстри вичищувати й виґлянсовувати старе дерево, перенумерували частини й, на бажання „американського японця", склали хату знову такою, як вона мала бути. І лише тоді радісний Шіро Аокі апробував усю роботу, а „причепурена" й вдруге розібрана „ґашо" щасливо відбула подорож до Америки.

У 1968 році Шіро Аокі знайшов гарну місцину для своєї „ґашо" на гірському схилі Сентрал Валлі, в стейті Ню Йорк, в Кетскильських горах. З Японії він привіз і відомого архітекта, Ашубеї Іто, який зайнявся додатковою конструкцією, плянував і устаткував японську хату всередині для бизнесевого вжитку, — через три роки „ґашо" була вперше відкрита для американської публіки. Оточена п'ятьома акрами затишних японських садків, ця оновлена „Ґашо мала рибний ставок з водяним колесом, чайний дімок, крамничку сувенірів і мотель на 25 кімнат. Успіх здійсненої мрії Шіро Аокі прийшов відразу й перша „Ґашо" стала прототипом низки його ресторанів по Америці. Скелисті гори нагадували японцеві його рідні гори Гіда й він зупинив свій вибір для другої „Ґашо" побіля Денверу, — там цей японський ресторан має багато ориґінальних дерев'яних балок з іншої автентичної хати, а стіни прикрашено вишуканими зразками японського малярства й античними різьбами. За цим слідували відкриття ще двох нових ресторанів „Ґашо" в стейті Ню Йорк, в повітах Ветчестер і Саффок. Всі вони мають ту прикмету, що їх оточують японські садки, надаючи цим „чару й атмосфери старої Японії".

(Закінчення на стор. 3)

Степан Яворський

ІНТЕРВ'Ю З АМБАСАДОРОМ КАНАДИ ДО КИЄВА

II

П.: — Що передбачає таке поширення двосторонніх канадсько-українських відносин і яких ділянок, на ваш погляд, це в першу чергу торкається?

В.: — Я вірю, що мій уряд буде працювати в цьому напрямку на всіх фронтах одночасно, чи це буде в політичній, економічній, культурній, чи в інших сферах. Головний внесок, який наша країна може зробити, з моєї точки зору, це, використовуючи національні зв'язки і коріння між Україною і Канадою, розширити на Україні знання про ринкову економіку, механізм її функціонування і глибше вкоренити знання про демократію. Ми постараємось допомогти відродити ті ідеали про демократичну систему в Україні, які були занедбані або забуті. Коротко підсумовуючи, Канада може допомогти і допомагатиме Україні стати на дорогу прискореного розвитку і допоможе їй забезпечити власний ринок.

П.: — Враховуючи те, що Україна вступила в дуже складний період переходу до ринкової економіки, чи країни Заходу усвідомлюють собі, на вашу думку, що на цьому етапі потрібно багато більше толерантности і зрозуміння, як і практичної допомоги для економічних і політичних змін, а не суворих умов і вимог?

В.: — За моїми спостереженнями, західні країни пробують пристосуватись до того, що Україна є незалежною і що її треба трактувати як окрему державу. Канада сама проходила такий іспит і прийшла до певних висновків. Саме тому Канада вирішила встановити свої зв'язки з Україною на амбасадорському рівні. Розбудовуючи стосунки з Україною, ми, очевидно, звертатимемо увагу на сьогоднішні специфічні і складні умови і будемо знаходити більше місця для толерантности. Якщо йдеться про зниження рівня жорстких умов то, як ви знаєте, банкіри вже сьогодні готові позичати гроші, але вони вимагають певного роду ґарантій. Дотепер Україна дуже добре вив'язувалась з виплатою боргів. Я знаю, що ми можемо більше зробити і я певний, що ми зробимо більше. Тому я сподіваюсь на поглиблення і розширення зв'язків з Україною.

П.: — Наскільки ви плянуєте побільшити штат дипломатичної місії в Києві? В яких ділянках працюватимуть нові дипломати?

В.: — Моє міністерство і уряд мають намір трактувати дипломатичну місію, або амбасаду, в Києві як одну з дуже важливих, в тому немає жодних сумнівів. Тому на початку вересня я прибуду до Києва з шістьома новими дипломатами. Вони займатимуться питаннями іміґрації і торгівлі, а також справами політики і адміністрування. Це буде поповнення до вже працюючих співробітників. Ми, очевидно, будемо поширювати штат персоналу як тільки буде забезпечення помешканнями, робочим приміщенням і відповідними умовами для функціонування.

П.: — Чи ви особисто знайомі з Нестором Ґайовським? Як вам, мабуть, відомо, українці в Канаді і в Україні ставляться з великою пошаною до його праці на посаді генерального консуля, а згодом шарже д'афер'а.

В.: — Я цілком згідний з таким поглядом. За останній час ми досить часто говорили телефоном з Нестором. Ми добре знаємо один одного, бо свого часу працювали разом в Москві. Я знаю, що Нестор Ґайовський ще на рік залишається в Києві. Він і його дружина будуть займатися справами торгівлі.

П.: — Який ваш погляд на іміґраційну політику Канади відносно України? Спочатку були обмеження іміґрації з огляду на приїзд до Канади післявоєнних політичних біженців, а потім, впродовж майже 40 років, була тотальна заборона на виїзд з України з боку совєтського уряду. Навіть близькій родині відмовляли у виїзді до Канади. Чи готова Канада компенсувати період тотальної відсутности української іміґрації до Канади?

В.: — Ми обговорювали ці проблеми з представниками української громади. Мені приводили багато прикладів і виказували щире зацікавлення у зміні доцьогочасної політики. Тому я вважаю, що мій приїзд до Києва — необхідний і з огляду на ці справи. Я буду настоювати на перегляді

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Богдан Футей

КОНСТИТУЦІЙНІ ПРИНЦИПИ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

(Погляд американського судді)

II

Засада ч. 6. Судовий перегляд.

Це — право й обов'язок судді при розгляді справи або спору проголосити недійсним акт законодавчої або виконавчої влади, як несумісний з підставами державної влади, що згідно з ними даний суд або несумісний з належним чином прийнятими статутами законодавчих органів цієї влади.

Засада ч. 7. Процесуальні ґарантії.

Вимоги дотримання процесуальних ґарантій забезпечує особі, права які були порушені дією органів влади або приведенням у виконання законодавчих чи інших рішень, або потерпілому збитки внаслідок таких дій чи рішень, право на внесення позову для пред'явлення скарги, викладення пов'язаних з нею позицій та доказів, а також право вимагати задоволення цієї скарги або звільнення від її наслідків.

Засада ч. 8. Приватна власність.

Ця засада забезпечує вільний економічний ринок і веде до особистої ініціятиви.

Читаючи проєкт нової конституції України, треба висловити признання Комісії Конституційного Нагляду за виконану працю, зокрема робочій частині цієї комісії та авторам на чолі з суддею Леонідом Юзьковим. Почавши від проєкту з січня 1992 року, багато з нас мали нагоду познайомитися з ним та в рамках кількох конференцій у присутності фахівців дати свої коментарі і зауваження. Треба сказати, що цей проєкт конституції з погляду права дуже амбітний і має широкий обсяг.

Для кращого зрозуміння хочу зупинитися на чотирьох відділах — уступах проєкту конституції: конституційні ґарантії прав людини, наміри і прагнення; розподіл влади; економічні права і незалежне судочинство.

1. Конституційні ґарантії прав людини, наміри і прагнення:

Конституції можуть бути організаційними, юридичними, можуть висловлювати прагнення або можуть являти собою суміш усіх трьох. Вони визначають структуру уряду, розподіл влади, методи, якими досягаються рішення, і межі, в рамках яких уряд може реґулювати певну діяльність.

Крім того, конституції висловлюють прагнення. Вони викладають цілі суспільства, висувають картину майбутнього суспільства. Такі конститутії і намагаються бути провісниками. Але вони завжди зазнають неуспіху; адже дійсність ніколи не збігається з прагненнями.

Інші конституції є юридичними. Вони встановлюють, як правило, закон, розподіл влади, систему прав та імунітетів, які охороняють людей від настирливої державної діяльности. Ті права та повноваження є законними; якщо вони порушуються, конституція встановлює механізм для законного відшкодування шляхом судової системи.

Проєкт Конституції України намагається виконати всі три завдання, він надто довгий і внаслідок цього, не придатний для роботи. Тут помітно цікаву іронію: правило закону — найкращий механізм для довготривалого захисту прав населення. Проте конституція, яка встановлює нездійсненні цілі, яка непотрібно визначає детальні урядові структури, і включає тимчасове законодавство, неодмінно знищить правило закону. Вона завалиться під своїм власним тягарем, треба буде вжити позаконституційних засобів для того, щоб розв'язати проблеми, які виникнуть.

Ця конституція повна величних прагнень та заяв про права. Але майже в кожному випадку, уряд має достатні повноваження для того, щоб ті права скасувати. Така **конституція не дає окремим громадянам жодного захисту. Вона не встановлює правила закону.**

Конституція може визнавати як позитивні, так і неґативні права надають захист від урядового втручання. Вони надають людям цілу низку особистих свобод-слова, друку, релігії, зібрання, подорожування і т. д. Позитивні права вимагають, щоб уряд діяв на користь окремих осіб. Неґативні права можна запровадити в життя за допомогою правила закону. Суд просто наказує урядові: „так не дозволено діяти", і можна припускати, що уряд підкориться законному наказові суду. Але, коли йдеться про позитивні права, то їх не так легко запровадити в життя. Що як охорона здоров'я не буде достатньою? Чи суд може наказати законодавчим органам асиґнувати фонди? Ясно, що ні.

Оскільки позитивні права в дійсності не можна запровадити в життя, включення їх в конституцію послаблює неґативні права. Ніхто не вважав би конституцію, яка надає права, що їх не можна запровадити в життя законним документом. Крім того, включення позитивних прав може безпосередньо анулювати захист, який надається неґативними правами. Як може право на приватну власність однієї людини бути вільним від урядового втручання, якщо інша людина, в намаганні задовольнити своє „право" на житло, закликає уряд відібрати у когось землю?

У розділі II, Глава 4 про економічні, соціяльні, екологічні і культурні права читаємо наступні „гарантії": кожний має право на працю, на житло, на відпочинок і дозвілля, на охорону фізичного і психологічного здоров'я, на екологічно безпечне для життя і здоров'я навколишнє середовище, на освіту і брати участь у культурному житті. Як можна реалізувати такі права? Суд буде безсильний наказувати урядові виконувати ці ґарантії. Уряд також буде неспроможний виконати це фінансово. Ці конституційні наміри або прагнення тільки послаблюють конституцію, вони не зберігають авторитету ані суду, ані уряду. Краще включити такі „ґарантії", позитивні права, у преамбулу і вважати їх як мету або цілі, до яких прагне держава.

Продовження буде.

ВСЯ ДИВІДЕНДА ДО ФОНДУ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Яка радість! Ми досягли першої річниці державної незалежности України! На Батьківщині тривожно, на площині державній — змагання з незгідливими сусідами за межі, майно, зброю. І, звичайно, внутрішні суперечки між громадянами відродженної держави про те, хто мав би нею керувати і в якім напрямку. Дехто, з ідеологічною й матеріяльною допомогою партій діяспори, вже бажав би змінити уряд, навіть якщо б це привело до зворушень. Далі нарікають на брак харчів, одежі та взуття, речей щоденного вжитку, а головно — на брак грошей, спеціяльно ж долярів. Може б, замість гривень, ввести в обіг доляри? Якби ж то кожний зрозумів, що головне —

Не зважаючи на гураґан...

то праця, освіта й дисципліна. Мусять зрозуміти!

А покищо — є з чого радіти. Держава непогано протрималась рік і стала знаною та офіційно прийнятою в цілім світі. Престижеве видавництво „Національного Географічного Товариства" випустило новий атлас світу, де Україна повноправно фігурує як самостійна держава, з нашим синьо-жовтим прапором.

В діяспорі, так, як і в Україні, а може й більш урочисто, святкували це наше найбільше свято. Там, де українці працюють, переносили на найближчу неділю, а в Норт Порті, у Фльориді, в Осередку св. Андрія, разом із греко-католицькою парафією св. Марії та навколишніми громадськими організаціями, вирішили відсвяткувати саме в День Незалежности, цебто 24-го серпня. Громадський комітет на чолі з д-ром Володимиром Королем подбав про сумлінну підготову, і численна громада розпочала свято соборним Молебнем, що його відправили отці Форостій, Телявський, Мельник і Столярчук. Погода випала тривожна. Якраз в цей час через південну Фльориду перелітав жорстокий гураган „Ендрю". В Норт Порті покищо було спокійно, але ніхто не знав, що буде через півгодини.

Проте ніхто й не думав про відкладання свята, і все йшло своїм порядком. Програма була недовга, змістовна і щира. Хор відкрив і завершив свято двома піснями: „Україно, зоре" Є. Козака і „Живи, Україно" М. Гайворонського. Ґрунтовний реферат Галини Король розгорнув головні етапи нашого змагання за державність. Я. Зелес та О. Білас з піднесенням продеклямували два вірші на привітання незалежности України, а Ганна Черінь на свято подарувала новий вірш, з якого варто навести рядки:

„Найтяжчі, кажуть,
перші кроки,
І найважливіші також.
І перші кроки ми зробили,
А попереду — вірний
шлях."

Коли б тільки ми пішли тим вірним шляхом і не звертали на манівці!.. Д-р Ярослава Грабович, що акомпаніювала хорові, виконала на фортепіяні елегію Лисенка. А хором вправно керував наш трудолюбний дириґент інж. П. Грабович. Ця коротка й змістована програма закінчилась загальним „Ще не вмерла Україна".

Ми ще не знали тоді, яку біду приніс і ще принесе гураґан „Ендрю", але розходячись жартували, що патрон Осередку, святий Андрій, прогнав від нас жорстокого „Ендрю".

Г.П.

ПОДЯКА

„Буває ж у житті, не тільки в віршах,
Той самий завжди міниться мотив:
Страждання в щасті — доля не найгірша,
Осінний смуток — дні нам золотив".

Ми запозичили ці строфи в улюбленого нами поета Богдана Кравціва, бо вони найкраще віддзеркалюють наші переживання і стан сердець, пов'язаних з датою нашого Золотого Ювілею Вінчання, у славному місті Стрию, 8-го серпня 1942 Б. року.

По щасливім повороті дружини з України в липні ц. р., ми почали роздуми, як би то, найрадісніше відзначити цей наш Богом даний Ювілей, та як перевести задум в дію? Але, „чоловік стріляє — а Бог кулі носить!", от таке то приключилось нам; два тижні перед тою датою... скоїлось нежданне лихо, чоловік (Микола) дістав серцеву атаку, що загнала його до двох лікарень, а у висліді катеризація серця, що виявила неможливість зроблення операції, тож повернув під рідну стріху на передодні ювілею, знедолений, в мінорному настрою, так що годі було і думати про якісь відзначування... А у міжчасі родина і приятелі, що якось то дізнались про ці пригоди-нагоди, виявили нам стільки доброти, дружби і приязні, що ми почуваємось до милого обов'язку скласти їм усім прилюдну подяку (в хронологічному порядку). Отже сердечно ДЯКУЄМО:

— Надії Цегельській і дивізійникові С. Балабанові і їх помічникам за фахове уділення першої допомоги, що насправді врятувала загрожене життя Миколі, поки прибув амбулянс зі шпиталю, викликаний Христиною Прокопович. Всеч. о. Богданові Левицькому і Марії Строцькій та приятелям Іванові Рихтицькому і Степанові Селешкові з Лігайтону і родинам Турченюків і Процюків з Філядельфії, за „посіщення недужого" і слова потіхи і розради в шпиталі.

— Парохові церкви свв. ап. Петра і Павла в Клифтон Гайтс, Па., Всеч. о. Теодорові Данусяреві за уділення нам св. Тайни Сповіді, св. Причастя (а Миколі і тайни Маслосвяття) в нашому домі, по приїзді Миколи з шпиталю у Філядельфії, Па., та за Служби Божі, офірувані о. парохом, та знаними і анонімними молільниками.

— Дочці Зоряні і братаниці Катрусі і їх родинам, за милу несподіванку, уладження пишної святкової вечері, щедрі ювілейні дарунки, а внучці Наталочці і внукові Маркові за музичну розвагу на фортепіяні в часі прийняття.

Телефонами і надісланими привітами та побажаневими картками привітали нас друзі і приятелі, а деякі надіслали ще й грошеві подарки, що їх уважаємо за доцільне тут навести. Це: д-р Ярослав і Лариса Музички (500 дол.), Ярослав і Анна Кравчуки (70 дол.), Микола і Марія Бобечко, Богдан і Марта Ковчі і хв. родина Поповичів (по 50 дол.) — усі із стейту Огайо та родина Пецко, з нашої парафії (10 дол.).

До тої суми ми доклали від себе і родини нашу „лепту", і вислали на такі цілі:

на руки Блаженнішого Патріярха Мирослава, на придбання святині для українців католиків у Києві	$500
на Українську Амбасаду у Вашінґтоні	500
на покриття коштів приїзду пластунів з України на ЮМПЗ '92	250
на „Фонд Дітям Чорнобиля" - при УЗХ	250

Недавно пошта наднесла листа у гарно оформленій конверті ЮМПЗ '92, де був ПРИВІТ із Двадцятої Великої Ради Уладу Пластового Сеніорату, з премногими власноручними підписами приявних там подруг і друзів, чим зворушили нас до глибини душі і серця. Здавалося нам, що „ясне проміння іскристої ватри, що сипала зорям привіт", одну таку іскорку наднесло під нашу стріху у формі згаданого привіту, і „силу зродила в серцях", а це нам тепер єдине на потребу!

За цей вияв пластової дружби, прийміть дорогі подруги і друзі, наше грімке трикратне СКОБ!

Не можемо піднайти відповідні слова, щоб скласти нашу подяку усім членам родини, приятелям і знайомим, за їхню увагу до нас і піддержку на дусі, тож обмежимось до короткої старо-української дяки: СПАСИБІ!!!

Щиро вдячні і зобов'язані —

ВОЛОДИМИРА (з роду ШИЯН) і
МИКОЛА (МАМАЙ) КАВКИ

Мрія...

(Закінчення зі стор. 2)

Йдемо до садку, з-під скелі весело дзюрчить струмок, скаче по камінні, над ним легкий японський місток, довкола квітучі кущики, затишні куточки в зелені, кам'яні лавки для відпочинку і „медитацій".

А що ж всередині „Ґашо"? Тут все ориґінальне, починаючи з меблів і кінчаючи подаванням їжі. Та й гості мають навчитися їсти по-японському, паличками. Хто не потрапить опанувати тієї техніки, тому дають виделку!. Легкоусміхнена кельнерка-японка, в традиційному кімоно, приймає замовлення і дивовижно спритно виконує всі наші забаганки. Але ми нетерпляче чекаємо на шефа-кухаря, того справжнього чарівника, що знає таємниці японського куховарства „гібачі". Гості ресторану сідають лише з трьох сторін великого столу, покритого не скатертиною, а ... сталевою плитою, яка тільки посередині розігрівається, певно електрикою. Отже одна сторона і середина столу „гібачі" це і є робочий простір куховарського чаклунства шефа, вишколеного в Японії. Він з'являється перед нами як японський „шоґан", але з візком, де стоять десятки пляшок із соусами й приправами і де є все для нашого меню... в сирому вигляді.

Блискавично швидко шеф готує салати, січе й втушує городину, розтинає на шматочки й присмажує зі спеціями соковиті стейки, курятину, раки. І все це перед нашими зачарованими очима!. Це і є той спосіб „гібачі" — кожний бачить, що він буде їсти. Та й сама їжа потім так смакує, що з дива не вийдеш — як можна спожити таку масу городини?! Поклавши кожному на теплу тарілку те, що хто замовив, наш чародій кінчає „лекцію куховарства", дякує нам, а ми щиро оплескуємо його спритність. З приємністю залишаємо це „Ґашо" і снуються думки — чи не могли б ми, українці, осягнути те, чого подиву гідною ініціятивою добиваються японці? А чи ориґінальне наше мистецтво не послужило б окрасою у практичному бизнесі? А наша смачна, здорова їжа — чи їй місце лише в родині, або на паперових тарілках пікніків і фестивалів?

А чи не знайдеться й у нас такий завзятець-мрійник і бизнесмен, як Шіро Аокі?. Сподіваємося, що Україна діждеться такого в недалекому майбутньому!. І тоді буде там „приватизація по-американському", але в **українському стилі.**

У Москві...

(Закінчення зі стор. 1)

частини суми, яку вимагали терористи, на гарячому заарештували учасників злочинної групи. Кістяк її становили студенти столичних вищих навчальних закладів. Пізніше в одному з барів готелю „Молодіжний" міліція заарештувала організатора викрадення — комерційного директора одного з підприємств Махачкали — столиці Даґестану.

Цікаво, що шантажисти нерідко вимагають грошей не тільки від багатих людей, але й від пенсіонерів, до того ж великі суми. Коло крамниці „Таґанська" троє невідомих, погрожуючи ножем, намагалися посадити до авта пенсіонера, але їх зразу ж заарештували співробітники міліції. Всі шантажисти працювали на одному з підприємств Нальчика (Кабардино-Балкарія).

Інтерв'ю...

(Закінчення зі стор. 2)

нашої іміґраційної політики відносно нових країн, таких як Україна. Я маю враження, що ми ще не в повній мірі достосувались до тих обставин і факту, що Україна стала незалежною державою. Питання іміґрації — це складне питання і воно тісно переплетене з людськими долями. Про це не можна забувати. Але я думаю, що ми можемо лібералізувати підхід до справ відвідин родини та візит. Очивидно, покладаючись на те, що ці відвідувачі будуть повертатися. Як ви розумієте, ця надмірна обережність, яка дотепер характеризувала іміґраційні власті, була основана на тому, що, видаючи візи, вони могли очікувати, що **значна кількість людей** спробує залишитись в Канаді. Я сподіваюсь, що матиму змогу уважно переглянути наш підхід у справі іміґрації відносно України і поробити рекомендації, бо я свідомий того наскільки — це складна і важлива проблема. Ми повинні її розв'язати.

П.: — Чи є пляни відкрити канадські консульства в інших містах України?

В.: — Мені про це нічого невідомо. Перше і основне завдання, як ми бачимо, це організувати роботу амбасади Канади в Києві в такий спосіб, щоб це задовільнило і українців і канадців. Пізніше, у тих містах, звідки українці виїжджатимуть найчастіше, відкриття консульських пунктів буде нормальним. Думаю, що буде логічно відкрити консульство у Львові. Але це справа майбутнього. **Покищо — один крок нараз.**

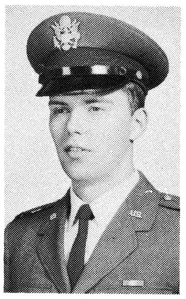
Полковник Петро Денеґа

У „Свободі" з 11-го серпня 1992 року було повідомлено, що полковника повітряних сил ЗСА Петра Денеґу призначено першим військовим аташе в Україні, а аташе армії — Френка Буларда

В доповненні подаємо, що полк П. Денеґа був довголітнім членом 379-го Відділу УНС в Чикаґо, від 1949 року.

Його батько, покійний Теодор, був довголітнім касієром 379-го Відділу, а мати Наталія сповняє цю фукцію до сьогодні. Обоє віддані працівники при катедральній парафії св. о. Николая. В родині є ще син Степан..

Полк. Петро Денеґа одружений з Марією. Подружжя має 21-річну дочку Дженіфер, і 19-річну дочку Лесю.

Полк. Петро Денеґа

Полковникові Петрові бажаємо успіхів у його важливій та відповідальній праці. Щасти, Боже!

С. Ґоляш

У Філядельфії відбудеться мистецька виставка Г. і Б. Титлів

Коли минає літо, а осінь несміливо ставить перші кроки, тоді в плянуванні імпрез 43-го Відділу СУА на перше місце висувається мистецька виставка. Це може тому, що після вакаційних виїздів і відвідування цікавих і гарних місць, виставка є неначе продовженням цієї краси, хоч і неживої, але розмальованої на картинах наших талановитих мистців-малярів. І коли картини розвішені на стінах нашої ґалерії, а ми зупиняємось перед кожною з них, відчуваємо душевну насолоду і подив мистецького ґенія.

Виставка, яка відбудеться у жовтні в Українському Освітньо-Культурному Центрі, буде особливо цікава, вона належатиме мистецьким творам подружжя Галини і Богдана Титлів. З їхніх виставок, що відбувалися в минулому, варто згадати виставку з 1979 р. в Канадсько-Українській Мистецькій Фундації в Торонто, що тривала два тижні, і другу в 1984 році, влаштовану заходами Осередку праці уладу старшого пластунства, яка була відкрита протягом трьох днів у пластовому домі в Чикаґо. Ці виставки пройшли успішно, що підтвердили прихильні рецензії в „Літературі і мистецтві", в „Новій Зорі" і в „Українському Тижневику".

З цих рецензій черпаємо деякі відомості про життя і творчість мистців. Галина Титла народилася в Чехо-Словаччині, її вчителями були скульптор Михайло Черешньовський і маляр Петро Холодний, мол. Вона — мистець-іконописець, посвятилася іконографії, яка від найдавніших часів належить до наших духовних традицій. Її ікони у традиційному стилі, взоровані на українському, візантійському та балканському іконописах, а їхні теми — Богородиця, Ісус, Архангел Михаїл, Божественне Материнство. Галина Титла вживає різні форми іконографії, але найбільше техніку темпери на дошці. В кольорах ікон переважає червінь, бронза і традиційна позолота. Коли вдивлятися в її ікони, не можна опертися враженню, що з них б'є духовна понадчасовість, вічність, а то й святість...

Богдан Титла — уродженець Західньої України. Мистецькі студії почав в Европі, а закінчив в Ню Йорк Сити університеті в 1957 році. Мистець мав індивідуальні виставки в ЗСА і Канаді, а також брав участь у збірних виставках. Його твори — це акварелі, переважно краєвиди, у спокійних і гармонійних пастелевих кольорах, що в них переважає блакить і зелень. Його картини — ніжні, сповнені ліризму і відчування краси природи, а при тім він має реалістичний підхід до малювання краєвиду, бо не поправляє Божого твору і не вдається до абстракції. Його краєвиди мов живі вирізки природи, що шумлять вітром, цвітуть квітами та сяють сонцем.

Б. Титла малює також човни, будівлі і церкви, з яких славною стала його акварел „Церква в Гантері", що послужила для репродукції полярних різдвяних карток. Він є також відомим графіком, виготовляє графічні оформлення для численних видань книжок і журналів. Мені особисто приємно згадати його мистецьке оформлення обкладинки симфонічної кантати Антона Рудницького „Посланіє", яке виконав для нашого „Музичного видавничого комітету" під патронатом НТШ і яке появилося друком 1988 року. Обоє мистців виконують комерційну працю в музичній студії в Ню Йорку, мистецьким керівником якої є Богдан Титла.

З приємністю і радістю вітатимемо гостей з Ню Йорку, які привезуть до Філядельфії скарби їхнього творчого духу. Відкриття виставки відбудеться в ґалерії Українського Освітньо-Культурного Центру в п'ятницю, 9-го жовтня, о год. 7:30 вечора. Вона проходитиме ще два дні — в суботу і неділю, 10-го і 11-го жовтня, від 10-ої до 5-ої по полудні. В п'ятницю після відкриття союзянки гоститимуть учасників буфетовим прийняттям, при якому звичайно відбуваються милі розмови і дискусії з мистцями і приятелями. Управа 43-го Відділу щиро запрошує громадянство численно прибути на нашу імпрезу і своєю присутністю вшанувати мистецьку пару — Галину і Богдана Титлів.

Ірина Райнер

ПОТЕРПІЛІ ВІД ГУРАҐАНУ „Андрю" мешканці Фльориди починають поволі ставити на ноги і стараються забезпечити себе постійним місцем проживання, бо тимчасові притулки чи військові шатра на довшу мету не відповідають. Згідно з найновішими даними виробництв, що займаються виготовленням рухомих житлових приміщень, запотребування на їхні вироби збільшилися до такої міри, що вони не вспівають виконати всіх замовлень. Йдеться не тільки про такі звані „авто-хатки", але також і про будинки з двох чи трьох вже готових частин, котрі можна швидко вмонтувати у заздалегідь приготований фундамент.

Одержимий...

(Закінчення зі стор. 1)

„лебійську", якою лише вони уміли порозуміватися. На жаль, із винищенням кобзарів в Україні в часі Великого голоду знання цієї мови вмерло.

Наш гість стверджує з переконанням, що не бандуристи, а лише кобзарі були небезпечними для совєтського режиму, бо вони своїми думами могли вплинути на народ, тому саме їх так всеціло зліквідовано.

— Пригадуєте портрет „Козака Мамая?" Тоді бачите, що він зображений, як людина, що медитує і таким є його інструмент. Він — символ народу. Колись кобзарів називали „Божими людьми" і як кобзар відвідав хату, то вона була немов освячена.

Наш гість говорить все це з таким глибоким переконанням, що ми з цікавістю питаємо, як це сталося, що він, молода людина, так став одержимим того способу життя, яким уважає кобзарство таке, яке він плекає.

Довідуємося, що В. Горбатюк, коли почув перших нових кобзарів, що почали відроджуватися в Україні, сам почув покликання стати в їхні ряди і від 1986 року він живе кобзарством і каже, що відчуває, коли може своїх слухачів захопити і так сказати б „взяти в руки". Так вже шість років він почувається покликаний до кобзарства, немов до якоїсь специфічної релігії. Він, як і більшість сучасних кобзарів, виступає на вулицях перед політичними мітинґами, перед зібраннями на площах. Ось він виступав в часі студентської голодівки у Києві, тепер був там перед подіями, що мали місце у першу річницю проголошення незалежности України. Але він підкреслює, що справжній кобзар, такий, як він, мусить залишитися незалежним і не може належати до ніякої партії та товариства за вийнятком кобзарського, яке тепер вже знову існує в Україні під проводом Анатолія Пасічника.

Сам з Кіровоградщини, В. Горбатюк мандрує по Україні, там де треба своєю грою та піснею впливати на український нарід, як каже. У нас насувається питання, як будучи так одержимим кобзарем, можна мати родинне життя, і наш гість щиро після надуми відповідає, що важко.

Ось він недавно мандрував зі своїм протектором М. Чорним по всій Україні, а тепер вперше приїхав до ЗСА, щоб тут дати ряд концертів, яких ще у діяспорі не чули.

М. Чорний каже нам, що перший виступ кобзаря на святі першої річниці незалежности України у Ню Йорку, публіка сприйняла із справжнім захопленням і була очарована силою його вислову. Ще більше було захоплення у Вашінґтоні, коли він співав біля пам'ятника Тараса Шевченка, а відтак на офіційному прийнятті у амбасадора України Олега Білоруса 24-го серпня. „Думи мої" у його виконанні викликали бурю оплесків, — каже М. Чорний.

У святкові дні Дня Праці В. Горбатюк виступав на оселі СУМА і на Союзівці, а тепер стелиться шлях до виступів (бо якось не годиться називати це концертами у нашому розумінні) в різних містах.

„Кобзарство можна зберегти лише у невловимому духові, у настрої, треба вміти людей тепер зрозуміти, зупинити і переставити їхню духовість", каже В. Горбатюк на прощання.

Може справді треба сьогоднішньому так реалістичному світі шукати відродження у чомусь іншому, що не завжди можна зрозуміти звичайним способом думання?

В НЕДІЛЮ 13-ГО ВЕРЕСНЯ, кабінет міністрів Ізраїля звинуватив президента Джорджа Буша в тому, що його рішення продати Савдійській Арабії 72 винищувачі типу Ф-15 „посилить гонитву озброєнь на Близькому Сході". В спеціяльній заяві ізраїльський уряд наполягає, щоб З'єднані Стейти виконували своє „зобов'язання зберігати якісну перевагу ізраїльської армії над арабами".

Ділимося сумною вісткою, що у Львові
дня 26-го липня 1992 р. відійшов у вічність,
на 83-му році життя,
наш дорогий ШВАҐЕР

бл. п. мґр

ТЕОДОР ЗІНЬКО

колишній ревізор Українського Ревізійного Союзу Кооператив у Львові.

Залишив у глибокому смутку:

дружину — ТЕТЯНУ
сина — АНДРІЯ з дружиною ВІРОЮ
внуків — ТАРАСА і ОКСАНУ з мужем АНДРІЄМ і правнучку ХРИСТЮ
та ближчу і дальшу родину

ЗИНОВІЙ САВИЦЬКИЙ з родиною
КСЕНЯ АНТИПІВ

Сповнені глибоким смутком сповіщаємо все членство
і прихильників Об'єднання 2-ої Дивізії УНА
та всю українську громаду,
що у п'ятницю, 4-го вересня ц. р. в ранніх годинах
у Перт Амбой Н. Дж. відійшов у вічність

сл. п. майор

Володимир Гладич

довголітній голова Крайової Управи Об'єднання Вояків 2-ої Дивізії, а останньо почесний голова.

Тлінні останки покійного спочили на цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем опечаленій родині: дружині Дорі, дочкам: Надії, Ользі і Марії з родинами в Америці й Україні складаємо наше глибоке співчуття.

Крайова Управа Об'єднання
Вояків і Прихильників
2-ої Дивізії УНА

НУРШ починає новий навчальний рік

„Наша Українська Рідна Школа" (НУРШ) при Українському Освітньо-Культурному Центрі у Філядельфії була створена два роки тому як нова об'єднана школа українознавства. НУРШ дуже успішно закінчила свої перші два роки існування і вже випустила дві матуральні кляси. Школа має 260 учнів і складається з дванадцятьох кляс та передшкілля, а також є окремі кляси для англомовних учнів. Навчання в НУРШ дотримується програми Шкільної Ради УККА і включає кляси релігії та співу. Впродовж шкільного року школа зорганізувала ряд особливих імпрез із спеціяльними програмами для батьків, учнів та української громади, наприклад, Дні історії, культури, мови, літератури та випустила сторінки НУРШ у „Свободі" та „Америці". Учні школи беруть участь в багатьох громадських імпрезах.

При школі активно діє батьківський комітет, який невтомно працює для добра школи. Його очолює д-р Альберт Кіпа, секретарює Іван Яворський, касиром є Люба Калита. Кожного року школа влаштовує бенкет і баль. Учительський склад очолюють директор НУРШ д-р Олександер Лужницький і заступник директора мгр Віра Бей. Їхній професійний підхід до науки, підкреслення суспільної ділянки школи, наголос на дисципліну і співпрацю дирекції з учителями та батьками — все це поставило школу на добру основу і стало запорукою майбутніх досягнень.

Новий шкільний рік НУРШ починається в суботу, 19-го вересня, о год. 9-ій вранці екуменічним Молебнем в авдиторії УОКЦентру, а відтак відбудеться реєстрація, роздача книжок і повний день науки. За інформаціями можна телефонувати щосуботи до канцелярії НУРШ на число (215) 663-5322. Секретарем школи є Людмила Чайківська.

Кожна українська дитина повинна бути в українській школі, яка допоможе їй вирости на корисного члена українського народу. Закликається всіх батьків в околиці Філядельфії посилати своїх дітей до „Нашої Української Рідної Школи".

Н.Н.

Літо в Пласті

(Пласт у Польщі)

У цьому році — вперше після 70-ти років — на Пикулицьких святкуваннях, присвячених пам'яті воїнів УНР, були присутні пластуни. 15-го червня 1922 року вперше взяли вони участь у порядкуванні та у врочистостях на могилі січовиків. 21-го червня 1922 року давній звичай відновлено.

Вшанувати пам'ять українських борців приїхали пластуни з Сянока, Лігниці, Щеціна, Білого Бору, Слупська та Бань Мазурських. Були також представники Пласту з України.

Після Божественної літургії у Перемиському кафедральному храмі всі учасники свята пройшли вулицями Перемишля на могилу воїнів у Пикуличах.

Тут, після 80-ти років від створення першої пластової організації у 1912 році, пластуни з Польщі склали пластову присягу. Ці події відновили і пригадали традицію української скаутської організації в Польщі, традицію пикулицьких святкувань та міста Перемишля.

Від 19-го до 21-го червня 1992 року також у Перемишлі відбувався інструкторський семінар. Ця виховницька зустріч мала велике мериторичне та організаційне значення. Темами виховницьких нарад були: організування літніх таборів; методичні проблеми праці з гуртками; специфіка праці в окремих місцях проживання.

Це головні проблеми, які молодим виховникам інколи важко з різних причин розв'язувати у своїх місцях проживання. Тут велика подяка належить представникам Пласту з України, а особливо пл. сен. Левкові Захарчишину, який дуже активно включився у дискусію та ділився своїм виховницьким досвідом. У програмі семінара був також поміщений спільний вогник Учасники вогника мали велику честь привітати амбасадора України у Польщі — Теодозія Старака та голову ОУП — Юрія Рейта. Т. Старак розповів про часи його пластування та висловив велику радість, що в гурті молоді міг згадати свої молоді роки.

Зорганізування пластової зустрічі в Перемишлі можливе було завдяки родині Туркевичів, яка безінтересовно заквартирувала та забезпечила харчами гостей, а також дирекції Початкової школи ім. Шашкевича, яка віддала пластунам шкільні приміщення.

Участь пластунів у Пикулицьких святкуваннях і інструкторський семінар були важливими подіями у житті Пласту в Польщі. Є вони доказом розвитку цієї організації. Молоді учасники свята могли також глибше зрозуміти доцільність своєї пластової праці.

П. Б.,
„Наше Слово"

МІКРОСКОП ДЛЯ УКРАЇНИ

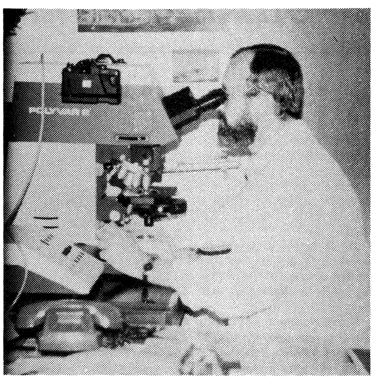

Фото: Найновіший мікроскоп, який придбали для України Манітобський відділ прихильників Руху і Філії ССУК у Вінніпеґу.

У вересні 1990 року австрійська віденська фірма „Ляйка" влаштувала виставку медичної апаратури в Києві. На ній показано найновіший модель мікроскопа фірми „Райхард" під назвою „Полівар-2". Вартість його 561,672 австрійських шилінґів (коло 60,000 дол.).

Цей новий модель мікроскопа має високоякісну оптику і дозволяє проводити дуже точні діягностичні дослідження у дітей і дорослих, які потерпіли від радіяції після катастрофи в Чорнобилі. Діягностика, як знаємо, це відділ медицини, що вивчає ознаки хворіб, методи і способи, за допомогою яких лікарі визначають спосіб лікування.

Київський Науково-Дослідний Інститут Онкології зацікавився тим мікроскопом і хотів його набути для себе, бо цей мікроскоп дуже був би помічним в їх онкологічних дослідах, тобто в дослідах і лікуванні опухів, які появилися в Україні в наслідок вибуху атомового реактора в Чорнобилі. Однак Інститут не мав на це фондів. Австрійська фірма, маючи перед собою таку поважну установу, погодилася залишити мікроскоп інститутові, але під умовою, що інститут протягом року за нього заплатить.

Міністерство охорони здоров'я України (тоді ще УССР), точніше директор його Науково-Інженерного Центру проф. Сергій Шалімов, таку умову підписав і почав шукати спонсора, що хотів би заплатити таку суму.

На жаль, минув рік, почався другий, а інститут спонсора не знайшов і сам грошей не придбав. Була небезпека, що мікроскоп треба віддати або віденська фірма сама його відбере. У цій критичній ситуації проф. Шалінов за порадою якогось українця з Канади звернувся з проханням до Суспільної Служби Українців Канади допомогти йому в цьому клопоті. Централя ССУК передала це прохання своїй філії у Вінніпеґу, щоб вона пробувала знайти спонсора або окремих жертводавців, які допомогли б цю проблему розв'язати. Філія ССУК такого спонсора не знайшла. А що їй самій не під силу було такі гроші заплатити, почала шукати „спільника". І швидко знайшла. Цим „спільником" погодився бути Манітобський відділ прихильників Руху в Україні. Обі установи порозумілися з Інститутом онкології в Києві та з фірмою „Ляйка" у Відні, зажадали оригінального рахунку до заплати, без відсотків за час до дня платности і 20-го квітня 1992 року, за посередництвом Кредитової Кооперативи Північного Вінніпеґу, вислано згаданій фірмі 561,672 австрійських шилінґів, що по курсу того дня становило 58,585.39 дол.

Треба згадати, що ця „спілка" не була спілкою, бо Суспільна Служба Українців Канади у Вінніпеґу могла покрити 20 відсотків рахунку, що становило 11,717.08 дол., а 80 відс. коштів мікроскопа покрив Манітобський відділ прихильників Руху в Україні, що становило 46,868.31 дол. І в цей спосіб Україна набула перший, найновішої якости, мікроскоп.

Два тижні пізніше, з початком травня ц.р., представник філії ССУК мгр В. Ільницький, відвідуючи Україну, загостив і до Київського Науково-Дослідного Інституту онкології, щоб особисто повідомити директора інституту проф. С.А. Шамілова, що мікроскоп вже заплачений.

При цій нагоді, крім подяки, проф. Шамілов представив В. Ільницькому головного лікаря інституту д-ра ЮріяГриневича, що очолює відділ онкологічних дослідів і показав йому ціле велике забудовання п'ятиповерхового інституту разом з ляబораторіями і пацієнтами. Крім того він передав світлину цього мікроскопа і лист подяки.

Обі названі установи — Манітобський відділ Руху і філія ССУК у Вінніпеґу — зробили гарне і добре діло, яке заслуговує на окрему згадку і подяку, а українська громада у Вінніпеґу та в цілій Манітобі своїми новими пожертвами напевно допоможе їм і в майбутньому часі зробити знову ж якесь добре діло практичного характеру для сучасної України, яка такої допомоги тепер дуже і дуже потребує.

Андрій Качор

У 25-ліття С К В О Ради

Українське учительство, що залишилось в Німеччині чи Австрії по Другій світовій війні, було вповні свідоме, що дальша доля народу залежить від відповідного виховання молоді. Не диво, що в кожному переселенчому таборі, де була українська молодь, діяли садочки, початкові, середні чи професійні школи, різні курси, так що в 1947—1948 роках занотовуємо 75 садочків (3,835 дітей, 170 садівничок), 104 початкових шкіл (4966 учнів, 488 учителів), 38 середніх шкіл (3,814 учнів, 538 учителів), 26 професійних шкіл і курсів (1,163 учнів, 137 учителів). Зорганізована у 1945 році Центральна репрезентація української еміґрації в Німеччені підпорядкувала всі школи своїй шкільній референтурі, яка ввела певну контролю над школами, устійнила програми тощо.

Працювали і високі школи: Український Вільний Університет, що перейшов з Праги до Мюнхену, Український Технічно-господарський Інститут, (який збільшився фармацевтичним і ветеринарним факультетами), Вища Економічна Школа, Українська Православна Теологічна Академія, Українська греко-католицька Теологічна Семінарія.

Коли в 1950 році почалась масова переселенча акція українців до різних країв, то найбільше переселилось до ЗСА — до 80,000 осіб (четвертину творила молодь у шкільному віці); до Канади — 30,000; Австралії й Нової Зеляндії — 20,000; стільки ж до Великобриганії (не враховуючи 12,000 вояків Першої Української Дивізії); до Бельґії й Франції — по 10,000; Бразилії — 7,000; Арґентини — 6,000; Венезуелі — 2,000; інших країв — 2,000.

В нових країнах поселення українське учительство зорганізовано стає до праці, включається у працю існуючих шкіл; у ЗСА організується в „учительських громадах", які піклуються школами українознавства; при Українському Конґресовому Комітетові Америки створює централю шкіл українознавства Шкільну Раду, яка уніфікує програми навчання й виховання, видає підручники, улаштовує курси для підвищення кваліфікацій тощо, видає свій орган „Рідна Школа" в Канаді — згуртовується в Об'єднанні українських педагогів Канади, для новоприбулої молоді організує школи українознавства, видає свій журнал „Учительське слово" тощо. В Австралії — приходиться українському учителеві починати працю від основ, бо тут вперше оселюються масово українці; школами піклується Центральна шкільна рада. Не спочиває на лаврах і вчительство у Великобританії, Бразилії, Арґентині і всюди, де залишилася хоч би жменька української молоді, не згадуючи залишків еміґрації у Франції чи в інших країнах Европи.

У постійній журбі за майбутнє українського національного організму, за українську мову, культуру, школу, за сучасне й майбутнє українського народу, за його свободу й державну незалежність — виринає потреба створення продуманої виховної концепції якоїсь системи. Було це потрібно хоч би тому, що основна українська субстанція, український народ, що жив на Україні під жахливим русифікаційним тиском окупанта, — не міг ні розвивати, ні передавати молодшому поколінню свої вартісні духовні надбання і скріплювати національне почуття української спільноти.

Тому на українську громаду у вільному світі, на діяспору, було покладено відповідальність за те, щоб справжні, нефальшовані культурні цінності, що їх український народ придбав впродовж свого довговікового існування міг виявляти, удосконалювати й передавати новим поколінням. Йшлося не про якісь механічні шабльони, але про чітко окреслені, суттєві для української культури й духовности вартості, які через глибший зв'язок з українством дали б тверді основи життю нашої спільноти.

Свідомі цієї відповідальности обидві Централі ЗСА і Канади — „Шкільна Рада" і „Об'єднання Педагогів Канади" — створили у 1958 році комісію для виготовлення проєкту української виховної системи у вільному світі. Комісія упродовж вісьмох років організувала виховно-освітні сесії, наради з шкільними установами, з науковими товариствами, жіночими організаціями, з організаціями молоді і студентства та всіми існуючими українськими інституціями, заінтересованими освітніми проблемами. Завершенням цієї восьмирічної праці була Світова виховно-освітня сесія, що відбулася в днях 11-го—12-го листопада 1961 року в рамках СКВУ у Ню Йорку.

Сесія була наче своєрідним продовженням педагогічних конґресів у рідному краю (хоч би згадати конґрес 1914 року з нагоди 100 –ліття народження Т. Шевченка, чи у 1935 році у Львові, зорганізований товариством „Рідна Школа"); сучасне лучилося з минулим, що мало далекосягле ідейне пов'язання і було тим позитивним чинником, що поєднував нашу історію в одну нерозривну цілість; їх спільною метою була боротьба за душу молодого покоління, за його духовну силу, моральну велич, за ясне національне обличчя.

У Світовій виховно-освітній сесії брало участь до 300 умандатованих делеґатів виховних, шкільних та громадських організацій і установ, як також гостей з усіх країн вільного світу, які патронували праці Комісії української виховної системи. Активна співучасть наших церковних достойників і представників церковного шкільництва усіх віровизнань, громадських діячів, науковців, політиків, педагогів, учителів і виховників давала професійний рівень її нарадам, підносило вагу сесії.

У програмі сесії, крім трьох пленарних засідань, відбулися наради восьми підкомісій: релігійного виховання, шкільних справ, правописної практики, світового об'єднання українських педагогів, опікунів рідних шкіл, організацій молоді, української мови в державних школах і об'єднання працівників дитячої літератури, як також панель на виховно-освітні теми. На головну тему нарад вибивалася справа Української виховної системи (УВС), проєкт якої затвердив пленум СКВУ.

В основному Української виховної системи покладено ідеалістичний світогляд, християнсько-етичні та національно -державницькі принципи, відповідний всебічний розвиток молоді та постійне розвивання, збагачення і закріплення культурних надбань. Саме українська культурна спадщина, її цінності є тим фундаментом, на якому збудований увесь виховний процес. Ці цінності є сталі, непроминаючі, водночас це першорядні чинники виховання характерів, тривка основа формування особовости, безнастанне джерело черпання духовної поживи для розвитку і закріплення психічно-інтелектуальних, релігійно-моральних, суспільних, естетичних, національно-державницьких прикмет.

Реалізатори цього виховного процесу — вся українська спільнота: церква, школа, організації молоді, громадські централі тощо.

Родинний дім — основна, вузлова позиція у самоідентифікації молодої людини і вщеплення їй основ групової, суспільної приналежности та традиції. Це перша школа найбільшого і найдорожчого скарбу людини — рідної мови. Здорове середовище запобігає денаціоналізації, протиставиться відчужуванню. Правильне родинне виховання — запорука тривалости української діяспори.

В Українській Церкві УВС добачує не тільки головну опору в збереженні діяспори, але й передумову її існування.

Школа завжди виконувала важливу функцію у житті нашого народу. Її роля у житті української громади поза межами батьківщини збільшилася, бо на рідних землях зрусифіковані школи стали інструментом совєтської системи з усіми наслідками комуністичного антинаціонального, безбожницького виховання. Це приневолює українців у вільному світі звернути особливу увагу на належне виховання молоді і піклуватися нею так, щоб наша молодь могла стати ґарантом збереження, плекання і дальшої розбудови українських культурних надбань та запевнила дальший їх розвиток. Цю преважливу ролю мають виконати систематичні, плянові і доцільні дії українського зорганізованого шкільництва з дошкіллям, початковими, середніми і високими школами.

Доповняльним чинником у виховному процесі мають бути організації молоді, звертаючи притаманну молодечу енергію в позитивному напрямі. Співдіючим чинником УВС є громадські установи, співдія яких цементує виховні зусилля УВС і забезпечує її тяглість.

На вислідах підготовчих сесій комісії УВС і нарад світової виховно-освітньої сесії визначено такий виховний ідеал:

„Українець в діяспорі — це повноцінний громадянин своєї країни, пов'язаний з українським народом єдністю української мови й культури, особистість якого визначається християнсько-етичними вартостями і творчою працею для України".

Сесія схвалила проєкт УВС, структуру якої завершено покликанням до праці тимчасової Координаційної виховно-освітньої ради у склад якої ввійшло двадцять представників українських центральних установ. Для ділового ведення справ створено організаційний секретаріят, завданням якого було довести до постійного координуючого виховно-освітнього центру у вільному світі, яким стала світова Координаційна виховно-освітня рада.

Початкові роки праці СКВОРади проходили під знаком переведення в терені принципів, накреслених УВ Системою. Екзекутива СКВОРади доклала багато зусиль для зорганізування в кожній країні поселення Крайової Координаційної виховно-освітньої ради, що було дуже допоміжним для здійснення схвалених Світовою сесією постанов; зокрема спонукала до створення шкільної референтури Координаційного осередку центральних українських установ в Европі (КОГЦУ). На Конґресах СКВУ, які збирали представників української спільноти з цілого вільного світу, сесії СКВОРади стояли в центрі уваги усіх нарад, темою яких були трудні проблеми української сучасности — втримати наступні українські молоді покоління при своїй нації й культурі.

І з великою радістю маємо підстави ствердити, що праця СКВОРади і всієї діяспори не пішла намарне; українське молоде покоління виправдало надії батьків — воно здало іспит у дні відродження України, коли український народ заявив на цілий світ про свою суверенність і незалежність.

Відродження України поставило перед СКВОРадою нові завдання: допомогти відродженню української національної школи. На спільній з преставниками освітньої комісії Товариство прихильників Руху в Україні нараді в Торонто накреслено пляни допомоги підручниками, книжками, шкільним приладдям; розглянуто можливості друку в Україні шкільних книжок, посібників, дитячої літератури; порушено справу виміни учнів і учителів, висилку в Україну інструкторів для навчання англійської мови і т. п.

Користаючи з перебування в Торонто депутата Верховної Ради і начальника управління народної освіти Львівського обласного виконавчого комітету Ірини Калинець, нав'язано з нею тісний контакт, також контакт з центральними виховно-освітніми центрами в Києві.

Багато намічених плянів вже виконано з успіхом, інші чекають на свою чергу. З приємністю треба підкреслити, що до цієї копіткої праці спонтанно включається наша молодь. Нав'язані щиросердечні контакти молоді поміж собою збудували в юних душах спільний фундамент почувань, думок і змагань, що дозволило краще пізнати і розуміти один одного, краще співдіяти якраз тепер, коли цього вимагає добро українського народу, добро України.

Едвард Жарський

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!